

هشتمی رفسنجانی
سال ۱۳۷۶

انتقال قدرت

به اهتمام:

محسن هاشمی رفسنجانی

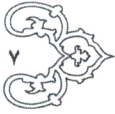

دفتر
نشر معارف انقلاب

۱۳۹۸

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	حرف اول
۱۴	یادداشت ناشر
۲۱	فروردین
۹۱	اردیبهشت
۱۶۳	خرداد
۲۳۳	تیر
۳۰۳	مرداد
۳۷۳	شهریور
۴۲۳	مهر
۴۸۹	آبان
۵۳۷	آذر
۵۸۹	دی
۶۳۵	بهمن
۶۸۳	اسفند
۷۷۱	نمایه

حرف اول

بسم الله الرحمن الرحيم

سه سال از رحلت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی گذشت. در این سه سال روزی نبوده ذکر خیری توسط مردم از صفات نیکوی آن بزرگمرد تاریخ معاصر به میان نیامده باشد. حسرت فقدان آن قوه عاقله نظام، در این روزهای سخت انقلاب، به خوبی احساس می‌شود، اما میراث گران‌بهای او که همانا حکمرانی خوب بر اساس اعتدال، عقلانیت و واقع‌گرایی است، پیش روی ماست و هرچه از آن روش فاصله می‌گیریم، انقلاب اسلامی با مشکلات بزرگتری مواجه می‌شود. صدای مهربان و شکسته آن عزیز از گوش ما بیرون نرفته است که همیشه آکنده از طراوت و امید و ترجیع‌بند جملاتش، میانه‌روی و رعایت اعتدال بود.

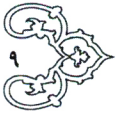
لحظه لحظه زندگی پُر بار و پُر مشقت آیت‌الله هاشمی، برای رسیدن به هدف بزرگش سپری شد که همانا ساختن کشوری آباد، آزاد، پیشرفته و سرشار از نشاط، سعادت و بهروزی و ارایه الگوی تمدنی موفق برای جهان اسلام و انسان‌های آزاده در سراسر دنیا بود. او به ما آموخت، در برابر ابتلائات و ناملايمات، صبور و قوی باشیم و در هر حال، خدای متعال را ناظر بر اعمال خود ببینیم.

پایان سازندگی - انتقال قدرت اجرایی

در سال ۱۳۷۶ دوران سازندگی پایان یافت و دولت اصلاحات، سکان امور را در دست گرفت. در طول تاریخ کشورمان، کمتر موردی است که شخصی در اوج شکوه و فرهنگندی، قدرت را انتقال دهد و مقدمات شکل‌گیری مردم‌سالاری را به این شکل فراهم کند. دو سال مانده به پایان دوره دوم سازندگی، آقای عطاءالله مهاجرانی در مصاحبه‌ای گفت: «اگر امکان تغییر در قانون اساسی وجود داشته باشد، آقای هاشمی شایسته‌ترین فرد برای احراز این مسئولیت است.» در آن زمان چنین برداشت شد که معاون حقوقی و پارلمانی رییس‌جمهور، خواسته رییس دولت سازندگی را بیان می‌دارد، در حالی که واقعیت چنین نبود. آیت‌الله هاشمی به جد به مخالفت با این امر پرداخت و در نظام جمهوری اسلامی، انتقال مسالمت‌آمیز قدرت را رقم زد و همواره از این اتفاق فرخنده، احساس خوشحالی می‌کرد. بنابراین علی‌رغم توصیه بسیاری از علما و طبقات مختلف اجتماعی، برای فراهم شدن امکان تداوم ریاست‌جمهوری از طریق رفع محدودیت دو دوره، آیت‌الله به جد مخالفت نمود و اصرار بر برگزاری انتخابات و تعیین فرد جدید برای سکان‌داری ریاست‌جمهوری داشت. تلقی سردارسازندگی آن بود که مردم به عنوان صاحبان اصلی انقلاب اسلامی، با انتقال قدرت اجرایی، نقش خود را ایفا کنند و همان جایگاهی که بنیانگذار کبیر انقلاب اسلامی برای مردم قایل بود و رأی آنها را میزان می‌دانست، به طور واقعی در دست‌شان باشد.

انتخابات - سالم و رقابتی

در انتخابات دوم خرداد ۱۳۷۶، سیاست آیت‌الله هاشمی هماهنگ با رهبری، حفظ بی‌طرفی و پیشگیری از برگزاری انتخابات فرمایشی و از پیش تعیین شده بود. او با صداقت و صلابت، کاری کرد که آزادی و سلامت انتخابات و وحدت و انسجام همه نیروهای جامعه حفظ شود. تلاش آیت‌الله هاشمی آن بود، انتخابات آزاد و پُرشور برگزار شود و کسانی که تمایل به شرکت در مبارزه انتخاباتی در چارچوب قانون و مقررات داشتند، به هیچ‌وجه نگران تبعیض و تضییع حقوق خود نباشند. کسانی که امکانات عمومی در اختیار دارند، حافظ بیت‌المال باشند و از اعمال سلیقه‌های شخصی پرهیز کنند و تمایلات قلبی

مسئولانی که امکانات عمومی را در اختیار دارند، فقط در برهه آرای خود آنان تجلی نماید.

او اعتقاد داشت، مدیران نظام، باید در چارچوب قانونی حرکت کنند و مطمئن باشند که انتخاب افراد صاحب صلاحیت توسط مردم به نفع کشور است. او به رأی مردم اعتماد داشت و معتقد بود که وجود سلیقه‌های مختلف در بین مردم، امری است طبیعی و تشخیص مردم به برکت انقلاب اسلامی، تشخیص درستی است و در آرای مردم، قطعاً مصلحت نظام نهفته است. برای همین، همواره تأکید می‌کرد که وزارت کشور باید امین باشد و مردم نسبت به آزادی انتخابات اطمینان داشته باشند. به همین خاطر، همه فشارهای پیدا و پنهان را تحمل می‌کرد.

همان طور که خوانندگان محترم در خاطرات سال ۱۳۷۵ خواندند و در همین خاطرات ۱۳۷۶ نیز مطالعه می‌کنند، عزم آیت‌الله هاشمی بر این استوار بود که شائبه دخالت در انتخابات و مهندسی آن از ساحت نظام دور بماند و نتیجه انتخابات دوم خرداد، یک افتخار و گردن‌فرازی برای نظام جمهوری اسلامی و دولت سازندگی باشد. به همین دلیل علیرغم پیش‌بینی‌ها و تحلیل‌ها، همان از صندوق رأی بیرون آمد که رأی واقعی و نظر مردم بود. استقامت او برای تحقق چنین امری، پایه‌های نظام جمهوری اسلامی را بیش از پیش مستحکم کرد و فضایی به‌غایت مثبت و سازنده در سطح ملی و بین‌المللی ایجاد نمود که متأسفانه تندروری‌های درون و بیرون دولت اصلاحات و برخی شکست‌خوردگان در انتخابات، باعث شد امکان بهره‌گیری درست از آن فضا و رفع برخی مشکلات ساختاری و مزمن نظام فراهم نشود و معضلات جدیدی را دامن بزنند.

دولت اصلاحات - تداوم سیاست‌های اقتصادی و تندروری در سیاست

همان طور که در جای جای خاطرات خواهید دید، برنامه عملیاتی اولویت محور و تحقق پذیر آیت‌الله هاشمی برای انقلاب اسلامی آن بود که همه گروه‌های سیاسی درون نظام، در اداره کشور مشارکت کنند و مخالفان نظام نیز اگر بخواهند، بتوانند در چارچوب قانون اساسی فعالیت داشته باشند. برای ایشان همه نیروهای موجود در عرصه عمومی اعم از چپ و راست و میانه، ارزشمند بودند و با همه آنها ارتباط حسنه داشت و تلاش می‌کرد،